

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 23926-03-18

לפני כבוד השופט משה תדמור-ברנשטיין

התובעים:

1. פלונית
 2. אלמוני (קטין)
 3. אלמונית (קטינה)
- שלושתם - ע"י ב"כ עוה"ד איילת פרץ-אביגור

נגד

הנתבעת:

שירביט חברה לביטוח בע"מ
ע"י ב"כ עוה"ד י. אברהם ואח'

פסק דין

1. לפניי תביעת התובעת לתשלום פיצויים לפי חוק הפיצויים לנפגעי תאונות דרכים, תשל"ה-1975 (להלן: "חוק הפיצויים") בגין נזק גוף שנגרמו לתובעים בתאונות דרכים שארעה ביום 15.2.5.
2. לאחר שמונה בנדון מומחה רפואי מטעם בית המשפט בתחום הראומטולוגיה למתן חוות דעת בעניינה של התובעת 1 (להלן: "התובעת"), והצדדים הגישו תחשיבי נזק מטעמם, הועבר התיק לטיפול מותב זה. בכדי לייעל את הדיון וללא קביעת מסמרות בשאלת החבות - נשלחה בזמנו לצדדים בתיק זה הצעה לסילוק התביעה בפשרה.
3. משהודיעה הנתבעת כי היא עומדת על דחיית חבות למול התביעה הנדונה, והתובעת לא התנגדה, מצאתי להורות על ניהול "משפט זוטא" בשאלת החבות בתיק זה.
4. את שאלת החבות מיציתי בהחלטתי מיום 14.2.21 בשאלה: האם מצב רישיון הנהיגה של התובעת ביום התאונה עומד בתנאי פוליסת ביטוח החובה שהוציאה הנתבעת לתובעת?
5. לאחר הגשת ראיות בהקשרה של שאלת החבות, שכללו: תצהיר שנתנה התובעת, ותעודות עובד ציבור ומסמכים מטעם שני הצדדים, התקיים לפניי דיון; והצדדים סיכמו בע"פ לפניי.
6. בהתאם, להלן דיון וההכרעה בשאלת החבות בלבד.

הרקע וטענות הצדדים

7. התובעת, ילידת 1977, הינה עובדת כמנהלת פרויקטים בהייטק, ובמקביל - עובדת גם בתחום התקשורת.
8. ביום 15.2.5 נפגעה התובעת בתאונת דרכים בנסיבות פרטיות, כאשר רכבה נפגע מאמבולנס שחצה צומת ברמזור אדום. רכבה של התובעת הוכרז כ"אובדן להלכה" (להלן: "התאונה"). ברכב היו גם שני ילדיה, שלפי הנטען נפגעו בתאונה גם הם, ללא נכות; וכן - נסעה ברכב גם חברה של התובעת.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 23926-03-18

9. מתברר כי בעת התאונה היו לתובעת עבירות תנועה קודמות מהשנים 2009 ו- 2010 בגין היה עליה לבצע קורס נהיגה בסיסי בנהיגה נכונה (להלן: "הקורס"). עוד מתברר כי נשלחו אל התובעת מספר מכתבים מאת אגף הרישוי במשרד התחבורה בענין בהקשר של ההיענות לאמצעי תיקון בדמות קורס הדרכה בסיסי בנהיגה נכונה, בתחילה – לזימונה לקורס, ולאחר מכן הודעות על "התליה" בגין אי-התייצבות לקורס.
10. עוד מתברר כי ביום 30.12.14, כשנתיים לאחר המועד בו נשלחה לתובעת הודעה אחרונה על התליית הרישוי, וכחודש לפני מועד התאונה מושא התביעה – נרשמה התובעת לקורס (לגרסתה, שהתבררה לראשונה בחקירתה – בעקבות שיחה טלפונית שהיתה לה נציג מאגף הרישוי). התובעת ביצעה בפועל את הקורס רק לאחר התאונה (שארעה ביום 5.2.15) - בימים 13.2.15 ו- 27.2.15.
11. למול האמור, טוענת התובעת, ראשית, כי הודעות בכתב לפיהן עליה לבצע קורס בנהיגה נכונה - לא הגיעו לידיה (גרסה שנמסרה לראשונה בחקירתה), ומשכך **בשנים שקדמו לתאונה – מאז שעברה את העבירות (ביום 26.7.2009 וביום 30.5.2010), לא ידעה כי זמנה לביצוע הקורס דוחק; ורק ביום 30.12.14, בשל פנייה אליה, כאמור, זומנה לקורס ואכן התייצבה אליו.**
12. **שנית**, טוענת התובעת כי בפועל לא קיבלה הודעה בדבר התליית רישיון הנהיגה, ומן הסתם - משלוח ההודעות אליה לא בוצע כדין (טענה שנמסרה לראשונה בחקירתה); כך שלא ידעה במועד התאונה על התליית רישיונה והשלכותיה (משמעותה).
13. הנתבעת טוענת מנגד, כי החל מיום 29.1.13 ועד ליום 28.2.15 התובעת הייתה בתקופה של שלילת רישיון הנהיגה, ולכן - במועד התאונה, לא היה בידיה רישיון נהיגה בתוקף. לטענתה, רישיונה של התובעת נשלל החל מיום 29.1.13, כפי שעולה מתעודת עובד ציבור שנתן עובד אגף הרישוי, לפיה ביום 24.4.11 נשלח לתובעת זימון לקורס נהיגה בסיסית. הזימון נשלח למענה בעיר ירושלים, כאשר מען זה הוא מענה של הרשום של התובעת גם על פי תעודת הזהות, כפי שאישרה בחקירתה.
14. הנתבעת טוענת גם, כי לאחר משלוח הזימון לקורס באפריל 2011, כאמור, נשלחו למענה של התובעת שתי הודעות בדבר התליית הרישוי, וכן - **תזכורת לפיה על התובעת לבצע תיקון, ואם לא תבצעו - תוטל על רישיונה התלייה.** הנתבעת מוסיפה כי הודעות אלו, נשלחו למען התובעת בימים 2.8.12 ("הנפקת ההודעה" ביום 22.8.12 ו- 26.12.12 ("הנפקת ההודעה" ביום 15.1.13), וטוענת כי הגם שאין ראיה פוזיטיבית שהודעות אלו נמסרו לתובעת, באשר נרשם במעקב אחריהן "לא נדרשו", כן הוכחה **מסירה** - מכוח חזקת המסירה של ההודעות בדבר התליית הרישוי, כעולה מהדין.

עדות התובעת

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 23926-03-18

15. במסגרת קיום "משפט הזוטא" בשאלת החבות, נחקרה התובעת, בין היתר, לעניין ידיעתה בדבר אי-תקפות רישיון הנהיגה בשלב במועד התאונה, וכן - באשר למועד ידיעתה בדבר הצורך בביצוע אמצעי תיקון.

16. על פי עדותה, רק במהלך ניהול תובענה זו גילתה כי קיימת טענה לבעיה לגבי רישיון הנהיגה שלה ותוקפו במועד התאונה [עמ' 2 לפרוטוקול]. התובעת נשאלה גם מתי נודע לה כי עליה לבצע קורס נהיגה מונעת ובאיזו אופן נודע לה, והשיבה: "אנחנו מדברים על לפני המון שנים. אני לא כל כך זוכרת. אני יכולה להגיד שהעבירות שהיו לי ברישיון היו לפני תאונות הדרכים, הנהיגה המונעת הייתה קשורה על העבירות ולא על התאונה. אני מניחה שידעתי לפני שהייתי צריכה לעשות קורס לנהיגה מונעת... 2011 אני חושבת, אני זורקת פחות או יותר שנה. עבר עשור מאז אני לא זוכרת, מכתב לא קיבלתי... אני מניחה בשיחת טלפון, התקשרו אליי, אני לא זוכרת מי התקשר אליי" [עמ' 2 לפרוטוקול]. בהמשך הבהירה התובעת גם כי תאריכי המפגשים לביצוע קורס נהיגה מונעת נקבעו אקראית סמוך למועד התאונה וכי נרשמה לקורס עוד עובר לתאונה, היא לא זוכרת באילו נסיבות [עמ' 3 לפרו].

17. בחקירתה אישרה התובעת כי כתובתה היא אכן מענה של התובעת הוא כפי שרשום בתעודת הזהות שלה, וכי שם היא מתגוררת כבר 15 שנים. התובעת העידה כי הדואר בדבר הצורך לביצוע אמצעי תיקון לא הגיעה אליה: "אם הייתי מקבלת הודעה של דואר רשום הייתי הולכת לקבל אותו. אין לי דואר רשום שהגיע אליי ולא נגשתי לקחת אותו... אליי זה לא הגיע בוודאות" [עמ' 3 לפרו].

18. בהמשך העידה התובעת כי היא מניחה שבשלב מסוים גורם מאגף הרישוי יצר עימה קשר, וכך נודע לה כי עליה לבצע את קורס הנהיגה המונעת: "אני מניחה שיצרו איתי קשר, מאוד קל לתפוס אותי, יש מיילים אני אשת תקשורת... אם מישהו מהם יצר איתי קשר ממשרד הרישוי או משרד התחבורה אם לא היו פונים אליי לא הייתי יודעת שאני צריכה לעשות קורס נהיגה מונעת. נראה לך שאני עשיתי את קורס נהיגה מונעת מיוזמתי? נראה לך? מישהו הודיע לי מהם שאני צריכה לגשת לקורס לא הייתי ניגשת מעצמי לבד... לנייד שלי התקשרו. אם (צ"ל - הם) התקשרו אליי מחסוי" [עמ' 3-4 לפרו].

סקירת המסמכים הרלוונטיים

19. הנתבעת הציגה תעודת עובד ציבור, לפיה במועד התאונה היתה התובעת במצב של שלילת רישיון. בתעודה, שנחתמה ביום 26.11.20, נרשם כי רישיונה של התובעת חודש בתאריך 22.11.2007 עד ליום 20.11.2017, וכי נכון ליום 5.2.15 (מועד התאונה): "להלן השלילות לתאריך המבוקש: ... מ-תאריך 29.1.13 ... אישור זה נכון לתאריך 5/2/15 כמבוקש".

20. התובעת הציגה מטעמה תעודת עובד ציבור זהה מיום 12.02.20, אך לתעודה שהוגשה מטעמה - הוספה בכתב יד (כנראה מאותו מועד שבו הוצאה התעודה המודפסת) האמרה:

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 23926-03-18

"הנל הייתה בהתליית רישיון עקב אי ביצוע קורס לנל אין שלילת בית משפט כיום ולא היו בעבר. לאחר ביצוע הקורס בוטלה ההתלייה".

21. הנתבעת הציגה במצורף לתעודת עובד הציבור מכתב מאגף הרישוי (שמאושר על ידי ראש ענף נהיגה, גב' יהודית גלבהואר), שעניינו "תדפיס הודעת זימון לקורס הדרכה בנהיגה נכונה – שיטת הניקוד", כאשר הקורס הוא קורס בסיסי בנהיגה נכונה. במכתב זה צוינה ה"כתובת לשליחה" (של הודעת הזימון) – אותה כתובת המופיעה בתעודת הזהות של התובעת, שכפי שגם העידה התגוררה בה בפועל כבר כ-15 שנה. מועד הנפקת ההודעה המופיע במסמך הוא 24.4.11 - כארבע שנים לפני התאונה. בהמשך מסמך זה, נרשם פירוט העבירות שנרשמו לתובעת נכון ליום 4.1.11 (מ-2009 ו-2010, כאמור), וכן נרשם כי "סיים את ההדרכה בתאריך: 27.2.15", כשלושה שבועות לאחר התאונה.

22. בנוסף לחלק המודפס נרשם במכתב **בכתב יד** בחתימה הנחזית להיות של ראש ענף נהיגה, הגב' יהודית גלבהואר, כך: **"במענה לשאלתך: עפ'י רשומנו: הקורס בוצע במכללת רשת עמל 1 בעמ' תאריך רישום: 30.12.14 תאריכי המפגשים: 13.2.15, 27.2.15 תאריך בחינה: 27.2.15 תוצאה: עבר"**.

23. מסמך נוסף שהגישה הנתבעת במצורף לתעודת עובד הציבור, הוא מכתב מאגף הרישוי שעניינו "תדפיס הודעת התליה/ תזכורת לפני התליה – שיטת הניקוד". לפי מסמך זה אל כתובת התובעת נשלחו **שתי הודעות בדבר התליית רישיונה; המשלוח היה באמצעות דואר רשום**. הודעה ההתליה הראשונה הונפקה ביום 22.8.12, והודעה חוזרת על התליה הונפקה ביום 15.1.13. בנוסף לכך, עולה מהמכתב כי לתובעת נשלחה הודעת תזכורת לפני התליית רישיון שהונפקה ביום 11.6.12.

24. בסיפא למכתב מודגש: **"מובהר כי תאריך משלוח ההודעות הינו בסמוך למועד הנפקתן"**. ואכן מועדי משלוח הדואר שסיפק דואר ישראל מעט שונים ממועדי ההנפקה. את ההסבר לפער קטן זה, ניתן למצוא בענין ת"א (ת"א) 17866-08-16 **עזבון פלוני נ' יקיר אסולין** (פורסם; 26.7.20), שבו נכתב - בעקבות חקירת ראש ענף נהיגה (מי שאישרה את המכתב בענייננו), הגב' יהודית גלבהואר, כך: **"לדבריה, המועד שנרשם כמועד הנפקת ההודעה נקבע בהתאמה לתקנה 550 (ב) לתקנות התעבורה הקובעות, כי המועד בו יראו את ההודעה כמסורה הוא 15 יום מיום המשלוח. לכן, נרשם תאריך עתידי של הנפקת ההודעה התואם למועד תחילת הפסילה/קבלת ההודעה, בהתאמה לחזקה שבפקודה, ולא למועד בו הונפקה ההודעה. משום כך, המועד הרשום בהודעה כמועד למשלוח דבר הדואר הרשום, הוא כביכול מועד הקודם למועד הנפקת המסמך"**.

25. הנתבעת גם הגישה מטעמה את התאריכים ומסלול הדואר הרשום שנשלח בעקבות פניית הנתבעת לדואר ישראל. לפי טבלת "מסלול דבר דואר" שצורף, דבר דואר שבו הודעת התליה של הרישיון, נשלח לתובעת כפריט דואר ביום 2.8.12 מירושלים אל סניף הדואר הקרוב לביתה, אך דבר הדואר **"לא נדרש"** מטעם התובעת (לאחר שתי "הודעות" שהונפקו

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 23926-03-18

על דבר דואר דואר ודוורו לכתובת התובעת); והליך המסירה שכשל נסגר על ידי הדואר ביום 10.10.12.

26. לפי טבלת "מסלול דבר דואר" שצורף, דבר דואר שבו **הודעה חוזרת על התליה**, נשלח לתובעת כפריט דואר ביום 26.12.12 מירושלים אל סניף הדואר הקרוב לביתה, אך דבר הדואר "**לא נדרש**" מטעם התובעת (לאחר שתי "הודעות" שהונפקו על דבר דואר ודוורו לכתובת התובעת); והליך המסירה שכשל נסגר ביום 24.1.13.

התשתית הנורמטיבית והכרעה

27. כאמור, בגין עבירות תנועה מ-2009 ו-2010, צברה התובעת בעניינינו עד 4.1.2011 - 18 נקודות לפי שיטת הניקוד של משרד התחבורה. לפי הוראת **סעיף 549 (א) לתקנות התעבורה, תשכ"א-1961** (להלן: "**תקנות התעבורה**"), צבירה כזאת של נקודות מחייבת את עובר העבירות - לעבור קורס בסיסי בנהיגה נכונה, שהינו "אמצעי תיקון", ולעמוד בסיומו במבחן בהצלחה. לשון **הפקודה בתקנות 550 (א) ו-(ב)** גם מורה כיצד יש ליידיע את עובר העבירות בדבר הצורך לביצוע "אמצעי תיקון":

"(א) **צבר הנהג נקודות במספר המחייב אמצעי תיקון כאמור בתקנה 549, תודיע לו על כך רשות הרישוי וההודעה תכלול פרטים בדבר אופן ביצועו; היה אמצעי התיקון פסילת רישיון, תפרט בהודעה את מועד תחילת פסילת הרישיון ואת החובה להפקידו; ההודעה תישלח לנהג בדואר רשום, לפי הכתובת הרשומה במאגר נתוני הנהגים שבמשרד התחבורה, או תימסר אישית לידי.**

(ב) **הודעה על אמצעי תיקון לפי תקנה 549(א) ו-(ב) שנשלחה כאמור בתקנת משנה (א), יראו אותה כמסורה לנהג בתום 15 ימים מיום משלוחה, זולת אם הוכיח שלא קיבל את ההודעה מסיבות שאינן תלויות בו ולא עקב הימנעותו מלקבלה."**

28. כפי שפורט לעיל, הודעת זימון לקורס, שהוא אמצעי תיקון, נשלחה בעניינינו בדואר רשום לתובעת כבר באפריל 2011. אמנם התובעת מעידה (לראשונה) בחקירתה כי לא קיבלה הודעה זו, אך מאידך, לשאלה: "**באיזה צורה נודע לך, מתי נודע לך על הצורך באמצעי תיקון?**", היא משיבה: "**2011 אני חושבת, אני זורקת פחות או יותר שנה. עבר עשור מאז אני לא זוכרת, מכתב לא קיבלתי**" [עמ' 2 לפרו']. אם כן, התובעת אמנם גורסת כי לא קיבלה הודעה בכתב על הקורס, אך מעידה שהיא ידעה כבר בשנת 2011 על הצורך בקורס, והיא מניחה שזה היה בעקבות שיחת טלפון, קשה לזכור, עבר עשור, כאמור.

29. בכל הקשור **להתליית הרישיון**, כפי שעולה מפרק המסמכים לעיל - אני מוצא כי הנתבעת הוכיחה דיור של **הודעות על דואר רשום** בכתובתה הרשומה של התובעת (רשומה באגף הרישוי, וזהה לכתובת שבמשרד הפנים, לפי תעודת הזהות) **כבר באוגוסט 2012 וינואר 2013**; הודעות לגבי דבר דואר שהוא פריט דואר המכיל **הודעה על התליית הרישיון והודעה חוזרת על התליית הרישיון** - דוורו לכתובת התובעת אך דבר הדואר "**לא נדרש**".

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 23926-03-18

30. לנוכח טענות התובעת לגבי משמעות המושג "התליה", באמירת ביניים, אבהיר כי - קבלת הודעה על התליית הרישיון כמוה כקבלת הודעת פסילת הרישיון. בפקודת התעבורה [נוסח חדש] מופיעה ההגדרה [ס' 1]: "התליה", של רישיון נהיגה – פסילה מלהחזיק רישיון נהיגה עד להתקיימותו של תנאי שציננה רשות הרישוי בהחלטת ההתליה". בהגדרות תקנות התעבורה מופיעה: "פסילה" – פסילת רישיון נהיגה לרבות התליה לפי הפקודה והגבלת רישיון;". לשון אחר, אינני מקבל את המשמעות שמבקשת התובעת לייחס לעולה מהמסמכים, כאילו אין מדובר בפסילת רישיון. תעודת עובד הציבור שהוצגה מטעם שני הצדדים, קובעת בחלקה המודפס שלילת רישיון החל מיום 29.1.13. ולנוכח ההגדרות שציטטתי לעיל, הכיתוב שנוסף לה בכתב יד - בתחילת 2020: "הנל הייתה בהתליית רישיון עקב אי ביצוע קורס לנל אין שלילת בית משפט כיום ולא היו בעבר. לאחר ביצוע הקורס בוטלה ההתליה" - אין בו ללמד שביום התאונה לא היתה התובעת בשלילה.

31. אם כן, הנטל עבר לתובעת בענייננו להוכיח, שאף שנחזה שהגיע לכתובתה דואר רשום שבו הודעה על פסילת רישיונה, עדיין אין להסתפק בחזקה שמקים הדין בנסיבות כאלה.

32. סעיף 67 לפקודת התעבורה [נוסח חדש] (להלן: "פקודת התעבורה") קובע: "מי שהודע לו שנפסל מקבל או מהחזיק רישיון נהיגה, וכל עוד הפסילה בתקפה הוא נוהג ברכב שנהיגתו אסורה בלי רישיון לפי פקודה זו, או מי שנוהג בניגוד לתנאים שנוספו ברשיונו כל עוד הם בתקפם, או מי שהודע לו כי נפסל מהחזיק ברשיון רכב וכל עוד הפסילה בתקפה הוא משתמש באותו רכב או מרשה להשתמש בו, או מי שנהג או הרשה לאחר לנהוג ברכב בניגוד להודעת איסור שימוש או צו איסור שימוש, דינו – מאסר שלוש שנים או קנס מאה אלף לירות, או שני הענשים כאחד" (ההדגשה בקו - לא במקור).

33. בענין רע"פ 2514/92 מדינת ישראל נ' בן נאג'י רחמים (1.7.92) (להלן: "ענין בן נאג'י") דן בית המשפט העליון, בין היתר, בפרשנות הביטוי "שהודע לו" אשר כאמור מופיע בסעיף 67 לפקודת התעבורה. שם נקבע:

"קיומה של ידיעה יכול להיות מוסק מהודאה מפורשת של הנוגע בדבר או מעדותו הישירה של מי שהשמיע דבר נושא הידיעה באוזני הנאשם; אולם יכול גם שהיא תילמד מן המסקנה ההגיונית העולה מתוך מערכת הנסיבות העובדתית. מבחינה זו אין בסעיף 67הנ"ל כדי לגרוע מן הסמכות הכללית של בית המשפט להסיק דבר קיומה של ידיעה או דבר קיומה הסמוי של כוונה בלבו של העבריין, מתוך מכלול העובדות שהוכחו בבית המשפט. לשון אחר, ניתן להסיק מן הנסיבות דבר קיומה של ידיעה, אף אם הנאשם טוען כי לא ידע".

34. גם בענין ע"א 11924/05 שומרה חברה לביטוח בע"מ נ' עזבון המנוחה ממו ז"ל (פורסם; 20.6.07) (להלן: "ענין ממו"), דן בית המשפט באופן מסירת ההודעה בדבר שלילת רישיון

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 23926-03-18

הנהיגה לפי הוראת סעיף 67 לפקודה, וקבע שההודעה על פסילת הרישיון יכולה להינתן בדרכים שונות:

"לפי פסיקתו של בית המשפט העליון, המתבססת על לשונו של סעיף 67 לפקודת התעבורה, באין הודעה לנהג – אין לראות באחרון כמי שנוהג בזמן פסילה. אמנם, אין לתחום בגבולות קשיחים את אופני המסירה של הודעה לנהג על דבר פסילת רישיונו. כך, למשל, נפסק כי "לא יכול להיות כל ספק כי מסירת הודעה על-ידי משרד הרישוי, ותהיה זו אף הודעה בעל פה, או הודעה דומה על ידי רשות משטרתית או פקיד של בית המשפט, הם בגדר מילוי היסוד של מתן 'הודעה' העולה מן האמור בסעיף 67 הנ"ל" (רע"פ 729/92 שיטריט נ' מדינת ישראל, פ"ד מו(1) 873 (1992)). הנה כי-כן, הודעה יכולה להיות בדרכים שונות, ובלבד שאמנם תהיה הודעה".

35. במהלך הדיון בעניינינו הפנתה התובעת לעניין ע"א 7602/06 עיזבון חאדג'א ז"ל נ' מלכה (פורסם; 11.10.11) (להלן: "עניין מלכה"), שבו דן בית המשפט גם בעניין סעיף 67 לפקודת התעבורה, וקבע כי כדי שפסילת רישיון הנהיגה תשתכלל יש צורך "בהודעה של ממש" בדבר הפסילה. בפרשת מלכה קבע בית המשפט עובדתית כי המנוח לא ידע על התליית הרישיון. ובכן, עיון בעניין מלכה מעלה כי הנסיבות של המנוח בו - שונות מנסיבותיה של התובעת בעניינינו. בעניינינו - נשלח אל התובעת לפחות פעמיים דואר רשום למענה (המען שמצוין בתעודת הזהות שלה, וכפי שהעידה אכן התגוררה בו). בנוסף לכך, הוגשה בעניינינו תרשומת מפורטת אודות דברי הדואר שנשלחו, מועדיהם וסניפי הדואר אליהם הגיעה ההודעה בדבר התליית הרישיון. לעומת זאת, בעניין מלכה, ההודעה על התליית הרישיון נשלחה את המנוח בדואר רגיל, אשר לא היה ניתן לעקוב אחר מסלולו, וכן - ההתליה של הרישיון נעשתה עקב מצבו הבריאותי של המנוח בגין אי-המצאת מסמכים, לאחר שהמנוח כן התייצב לפגישה באגף הרישוי בעקבות זימון שנשלח לו בדואר רשום.

36. התובעת הפנתה במהלך הדיון להוראת סעיף 57 (ג) לפקודת הראיות [נוסח חדש], שעניינו המצאה על ידי הדואר וקובע:

"מקום שחיקוק מתיר או מחייב להמציא מסמך על ידי הדואר, בין שהוא נוקט לשון "המצאה" ובין שהוא נוקט לשון "נתינה" או "שליחה" או לשון אחרת, רואים את ההמצאה - אם אין הוראה אחרת משתמעת - כמבוצעת -

(1) אם דוור מכתב המכיל את המסמך והמען על המכתב היה כשורה ודמי המשלוח שולמו מראש או שהמכתב היה פטור מתשלום דמי דואר או נושא עליו סימן המעיד כי הוא נשלח בשירות המדינה;

(2) במועד שבו היה המכתב מגיע לתעודתו בדרך הרגילה של הדואר, אם לא הוכח היפוכו של דבר".

37. בעניין מלכה נדונה גם חזקה זו שמקופלת בהוראת סעיף 57 לפקודת הראיות, ונקבע כי הינה חזקה אשר ניתנת לסתירה. נקבע בעניין מלכה, בין היתר: "אינני רואה מניעה

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 23926-03-18

עקרונית לשימוש בחזקה האמורה בסעיף 57 לפקודת הראיות, כאשר החלטת פסילה נשלחה בדואר רשום, כאשר יש מידע על משלוח ההודעה הספציפית, גם מקום שאין חזקה סטטוטורית מפורשת בתקנות התעבורה... הווה אומר: בעל רישיון שנמנע מליטול דבר דואר רשום, שהגיע לתעודתו הנכונה, יוחזק כמי שקיבלו".

38. אומנם לשונו של סעיף 67 לפקודת התעבורה איננה קובעת במפורש את אופן ודרך מסירת ההודעה למי שנשלל רישיונו, אך סעיף 550 לתקנות התעבורה קובע כיצד יש להמציא הודעה על פסילת רישיון שהיא עצמה חלק מאמצעי התיקון שקבע אגף הרישוי, ולפיו - הדבר מבוצע באמצעות דואר רשום. כאמור, קבעתי כי בענייננו כך גם נעשה.

39. בהקשר לדיות המסירה באופן של משלוח דואר רשום - נקבע בענין ע"א 7602/06 עיזבון חאדג'ג' ז"ל נ' מלכה (פורסם; 11.10.11): "עוד אטעים כי אינני רואה מניעה עקרונית לשימוש בחזקה האמורה בסעיף 57 לפקודת הראיות, כאשר החלטת פסילה נשלחה בדואר רשום, כאשר יש מידע על משלוח ההודעה הספציפית, גם מקום שאין חזקה סטטוטורית מפורשת בתקנות התעבורה (דוגמת זו שבתקנות 214, 233(ב), או 550(ב) לתקנות). הווה אומר: בעל רישיון שנמנע מליטול דבר דואר רשום, שהגיע לתעודתו הנכונה, יוחזק כמי שקיבלו. השוו: ע"א 618/74 פאעור נ' קמיל, פ"ד כט(2) 682, 687 (1975)".

40. בסיכומיה הפנתה התובעת גם לענין ת"א (המחוזי מרכז) 63182-01-14 פלוני נ' שרכת אל-חרבאוי ואח' (פורסם; 14.3.17) (להלן: "ענין אל חירבאוי"), בו נקבע כי רישיונו של התובע היה בתוקף במועד התאונה, למרות ראיות על משלוח דואר לתובע. התובעת טוענת כי ניתן ללמוד דין לענייננו מענין אל חירבאוי. ובכן, בענין אל חירבאוי מדובר במקרה שהנסיבות בו מחייבות אבחון מענייננו. בפרשה זו, לאחר שבית המשפט שמע את העדויות של התובע ושל נציג מטעם דואר ישראל, קבע בית המשפט כי נוכח המצב המורכב במזרח ירושלים בענין חלוקת דואר בשל בעיה בכתובות הדואר ואי-האפשרות לחקור את הדוור הספציפי בדבר אופן המסירה של ההודעה, לא הוכח כי ההודעה נמסרה לתובע.

41. לעומת זאת, בענייננו, התובעת לא סיפקה בעדותה או בסיכומיה, סיבה מיוחדת (כמו זו שמסופקת בענין אל חירבאוי, למשל) - מדוע יש לראותה כמי שלא קיבלה את ההודעה בדבר התליית רישיון הנהיגה טרם התאונה. כך שלמרות האפשרות לכאורית העולה מהלכות בן נאג'י ו-ממו - של הנתבעת להוכיח מסירה בעוד דרכים, די בהוכחת הגעת הדואר הרשום, כאמור, על מנת לבסס בענייננו מסירה כדין של ההתליה.

42. בנוסף, אפנה לכך שלמרות שבחקירתה הכחישה התובעת קבלת הודעות על דואר רשום לביתה, מעיון בתיק מתברר כי לא מדובר בהכחשה גורפת. מעיון בתיק זה עולה כי הצדדים הגישו מטעמים טיעונים לענין המחלוקת בשאלת החבות כבר בשלהי 2018. עיון ב"תגובת התובעת לטענת הנתבעת בענין היעדר רישיון נהיגה בתוקף", מעלה כי התובעת איננה שוללת לחלוטין את האפשרות שכן קיבלה דבר דואר רלוונטי לענייננו, או לפחות - הודעה

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 23926-03-18

על דבר דואר שעליה לאסוף מסניף הדואר; זאת - כאשר נטען בסעיף 6 לתגובתה: **"מעיון במסמכים שהועברו על ידי ב"כ הנתבעת, עולה כי הועברו 3 פעמים דברי דואר רשום והאחרון שבהם בשנת 2013, ספק אם קיבלה אותם"** (ההדגשה בקו – הוספה).

43. מכל מקום, עדותה של התובעת היא "עדות בעל דין יחידה". התובעת לא הביאה כל סיוע לגרסתה בענין שלילת המודעות לקבלת הודעות על דואר רשום מאת אגף הרישוי. כך, לדוגמא, היא לא הביאה לעדות מי מבני משפחתה, הגרים עמה ונוהגים להוציא את הדואר מתיבת-הדואר, לסיוע בטענה מסוג זה. אף שמפסקי הדין שציינתי לעיל עולה כי ניתן לסתור את החזקה של המסירה, לא מצאתי כי התובעת הרימה את הנטל להוכחת נסיבות שיש בהן לסתור אותה.

44. אני מוצא כי ניתן לקבוע שהתובעת קיבלה את הודעת ההתליה וידעה עליה גם מכוח חזקת תקינות המעשה המינהלי, ובהתחשב בקיומם של הרישומים של רשות דואר ישראל והשליחה אל כתובתה של התובעת כפי שהעידה בדיון בדבר מענה אשר הוא המען אליו ההודעות נמסרו.

45. בעניינינו, כמה חזקת מסירה באמצעות הצגת המסמכים שפירטתי בפרק המסמכים והנתבעת בנטל הראייה, בהישענה על החזקה שהוראות הדין מקימות בדבר מסירת ההודעות אל התובעת.

46. **בנוסף**, לפי עדות התובעת בחקירתה, מתברר כי ביום 30.12.14 זומנה לקורס; ומכאן עולה, שכחודש טרם התאונה ידעה כי עליה לעבור קורס נהיגה מונעת בגין עבירות שעברה ב-2009 ו-2010 (שידעה כבר ב-2011 שעליה לעבור קורס בגינת). התובעת לא טוענת, וגם לא סביר להניח כי מי מאגף הרישוי שתיאם עם התובעת את הגעתה לקורס הודיע לה במפורש ואפילו במרומז שהיא רשאית לנהוג מתוקף הרישיון שבידה עד שתעבור את הבחינה.

47. כפי שעולה מחקירת התובעת, היא **לא ידעה להסביר מדוע**, לשיטתה, פנו אליה, כפי גרסתה מאגף הרישוי **מיוזמתם בשלהי 2014**. ככל שאכן פנו אל התובעת מאגף הרישוי מיוזמת פקידי האגף, כפי שמניחה התובעת בעדותה, סביר שמי שפנה אליה אמר לה מהי הסיבה שהיא זקוקה לקורס לנהיגה נכונה – כדי לבטל את ההתליה שרובצת עליה, כי אך סביר להניח שזה "הסטטוס" שעולה מול עיני פקיד אגף הרישוי מעיון בתיקה האישי של התובעת במחשב ביום 30.12.14 (ולו כדי לבצע זימון שלה לקורס).

48. בהקשר זה ראה הוראת הדין לגבי **"נקודות תקפות"**, שממנה עולה בעליל שהסיבה לכך שהתובעת מזומנת לקורס יותר משש ויותר מחמש שנים לאחר מועד ביצוע העבירות היא שטרם ביצעה **"את כל אמצעי התיקון שהטילה רשות הרישוי"** בשל אותן נקודות [סעיף 547(א) **לפקודת התעבורה**], שכן 18 נקודות יכולות להיות תקפות לשנתיים בלבד (אם לא צורפה להן התליה) [סעיפים 547(א) ו-547(ב) **לפקודת התעבורה**].

49. מכל מקום, ככל שהתובעת היתה רוצה לתלות את נהיגתה ביום התאונה על רכב (למרות השלילה) - בכך שהוטעתה לחשוב בעקבות זימונה לקורס, שבינתיים יש בידיה רישיון בתוקף, היה עליה תחילה להעיד זאת, ובנוסף להביא עדות לסיוע; כגון - להציג את תיק

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 23926-03-18

אגף הרישוי (לראות שמדובר רק בזימון בע"פ, כגרסתה, ו/או שבזימון בכתב יש כדי להטעות), ואולי אף לזמן נציג מאגף הרישוי לחקירה; ולהוכיח כיצד אירע שלפתע לאחר שנים זומנה לקורס, ומי נקט ביוזמה זו, ומדוע, וזאת - מבלי להסביר לה שהיא תחת שלילה.

50. אין גם להתעלם מפערי הזמנים בין המועד שבו בוצעו עבירות התנועה (בשנים 2009-2010), המועדים שבהם נשלחו הודעות התליית הרישיון בשנת 2012 והמועד שבו נרשמה התובעת לקורס - כחודש לפני התאונה. מדובר במסגרת זמנים רחבה אשר יש בה לעורר ספק אצל התובעת, במיוחד לאחר שלפתע אחרי שנים היא מוזמנת לקורס, ספק שיש בו לשלוח אותה לברר את מצב רישיונה והאם הוא בתוקף. זאת - על רקע העובדה, שהתובעת, כפי שגם העידה - ידעה **כבר ב-2011** כי נצטברו לחובתה נקודות בגין דוחות נהיגה וכי בגינן היא חייבת בקורס.

51. בהיעדר העדות הנוספת הנדרשת הזאת - אני מוצא כי התובעת בענייננו מוחזקת כמי שיודעת את הדין, ומודעת לאפשרות הסבירה, שבנסיבות, זימונה לקורס ב-30.12.14 יכול להצביע על התליית הרישיון בעבר (בהנחה שאכן לא היתה מודעת להודעות בדואר רשום שקיבלה, כגרסתה).

52. התובעת הפנתה לעניין נוסף בסיכומיה, כמקרה שבו התקבלה טענת התובע, כי לו היה יודע על ההודעה היה רץ ופועל (למרות חזקת מסירה). בענין ע"א 544/93 **ראש עיריית טירת כרמל נ' אפרים כהן** (26.10.93), התקבלה עמדת המשיב שהתנהלותו בימים הספורים בהם איחר לפעול לאחר משלוח התרעה אליו על איבוד מקומו במועצה, מצביעה על כך שלא סביר להישען על חזקת המסירה לבדה, ויש בהתנהלותו - בחוסר מעש הפוגע באינטרס שלו כדי להוות ראיה הסותרת את החזקה. לעומת התנהלות המשיב בעניין **אפרים כהן** אינני מוצא כי יש בעדות התובעת בענייננו להסביר את התנהלותה לאחר קבלת הדואר הרשום, ובמיוחד לאחר - זימונה לקורס נהיגה מונעת (שנים אחרי ביצוע העבירות), בכל הקשור להמשך נהיגתה ברכבה לאחר 31.12.14; אלא, לכל הפחות, כעצמת עיניים.

53. בשולי הדברים אעיר כי פיצוי החברה של התובעת נסעה ברכב, בנסיבותיו - איננו מהווה השתק או מצג מטעה מצד הנתבעת. החברה פוצתה על ידי הנתבעת בסך כולל של 2,000 ₪ (בגין "כאב וסבל"; על פי מכתב הנתבעת, המבטחת, מיום 7.3.18 אל החברה, שבו מוכרז כי התשלום מבוצע על פי המידע שנאסף עד ליום 16.11.17, ואין באמור במכתב כדי לגרום מכל טענה עתידית מטעם המבטחת). מדובר בערכי מטרד שאין ללמוד מהם.

54. ועוד אעיר כי בכל הקשור לפיצוי שהתובעת מעידה שקיבלה בגין הפגיעה ברכבה בתאונה (טוטאל לוס), לכאורה - מכוח פוליסת הרכוש שהמבטחת בה היא הנתבעת, הרי שגם ממנו לא ניתן ללמוד השתק לענייננו; זאת - באשר כפי שעולה מחקירת התובעת, היא איננה מכחישה את העולה ממכתב התובעת המסמך את המבטחת (התובעת) לתבוע בגין נזקי הרכוש את נהג הרכב שפגע ברכב התובעת, כך שסביר מאוד שהתשלום שקיבלה התובעת מקורו בפיצוי ששילמה מבטחת הרכב הפוגע, ולא - התובעת בענייננו. שוב - בהינתן נסיבות

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 23926-03-18

התאונה, אני מוצא כי טיפולה של הנתבעת בגביית הפיצויים בגין נזק הרכוש – גם הוא בבחינת ערכי מטרד.

55. אשר על כן, אני קובע כי לפי מאזן ההסתברויות במשפט האזרחי, משקמה בענייננו חזקת מסירה כדין, וכן – לא מצאתי כי התובעת סתרה התובעת חזקה זו, הרימה הנתבעת את הנטל להוכיח שיש להחזיק את התובעת כמי בוצעה לה מסירה כדין, כמי שמודעת טרם מועד התאונה כי רישיונה הותלה; היינו – שרישיונה נפסל משימוש עד מילוי תנאים.

56. למותר להזכיר כי, סעיפים 7 (3) ו-7 (5) לחוק הפיצויים קובעים מי אינם זכאים לפיצוי במקרה של תאונת דרכים. סעיף 7 (3) לחוק קובע: "מי שנהג ברכב כשאינו לו רשיון לנהוג בו, למעט רשיון שפקע מחמת אי תשלום אגרה או מחמת הגבלה שהוטלה לפי פרק ו'1 לחוק ההוצאה לפועל, התשכ"ז-1967"; סעיף 7 (5) לחוק קובע: "מי שנהג ברכב ללא ביטוח לפי פקודת הביטוח, או כשהביטוח שהיה לו לא כיסה את שימושו ברכב;".

57. בנסיבות אלה, אני קובע כי דין התביעה נגד הנתבעת – להידחות, בהיעדר חבות על פי הפוליסה.

58. יובהר כי אין באמור בפסק דין זה כדי למנוע מהתובעת מלפעול למיצוי קבלת סעד פיצויים בגין נזקיה בתאונה הנדונה – בדרכים נוספות מול גורמים אחרים.

59. בנסיבות, בהן נשען פסה"ד בעיקר על חזקות, ובגין תוצאתו המעשית הקשה לתובעים וטיב היחסים החוזיים בין הצדדים – אינני מוצא לחייב את התובעים בהוצאות הנתבעת.

סוף דבר

אני פוסק כי התביעה הנדונה של התובעים נגד הנתבעת - נדחית בזאת.

בנסיבות – אין צו להוצאות.

זכות ערעור – כדין.

המזכירות תפעל למסירת פסק הדין לצדדים ותסגור את התיק.

בעקבות הסרת פרטים מזהים אני מתיר פרסום גרסא זו של פסק הדין.

ניתן היום, י"ד אלול תשפ"א, 22 אוגוסט 2021, בהעדר הצדדים.

משה תדמור ברנשטיין, שופט